

*Солдатова Л. П.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови
Київського університету імені Бориса Грінченка*

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «МОВА» У ДОСЛІДЖЕННЯХ ЕДВАРДА СЕПІРА

Анотація. Наукове дослідження присвячене питанню лінгвістичної термінології. У статті проаналізовано та узагальнено основні аспекти та особистісне розуміння сутності поняття «мова» в дослідженнях Едварда Сепіра – американського мовознавця та етнолога, одного з найвпливовіших лінгвістів першої половини ХХ століття, в теоретичному та практичному аспектах.

Це необхідно для прогнозування оптимальних шляхів розвитку поняття в часі та тенденцій для майбутнього.

За основу взято структурні позиції тлумачної формули змісту поняття (далі – ТФЗП) з дотриманням унормованих вимог для визначення основних елементів характеристичної структури поняття «мова».

За результатами проведеного дослідження представлено зв'язки та відношення всередині поняття в узагальненій формі із спільним елементом усередині та синтезовано дефініцію поняття «мова».

За структурою ТФЗП було проведено аналіз і систематизацію зв'язків та відношень усередині поняття з детальним описом поняття для виявлення буття поняття, явища його сутності, виявлення функціональної сутності, основ і принципів існування буття поняття, законів і закономірності в понятті, які забезпечують існування і розвиток зв'язків з іншими галузями науки для свого існування та розвитку. Закони нормування мови та вдосконалення кодування інформації необхідні як єдність і сталість, визначено протилежності всередині поняття, які характеризують процес розвитку.

Поняття «мова» – це не інстинкт, а надбання людства для виділення себе з навколишнього світу; результат створення, формування інформації для відображення психофізіологічних і розумових процесів для задоволення потреб людини та соціуму, між соціумами; посередник для перетворення стану дійсності в інший стан; феномен людської культури і соціумний код образів інформації з національними, культурними, соціальними, духовними, гармонійними особливостями; діяльність для забезпечення пізнання дійсності та формування абстрактної, квазіреальної, ірреальної, алегоричної, категоріальної інформації; засіб, інструмент і знаряддя дискурсу та продукт мислення, утворюючий символічні та динамічні системи; недосконалий засіб аутентичного кодування та трансляції інформації, який потребує дослідження та унормування («правильна», абсолютна, єдина мови). Функціональними сутностями є «моделювання», «смыслеутворювання», «спілкування» для забезпечення стабільності та існування буття і забезпечення людської ментальної діяльності. Функціональні сутності потребують зв'язку з іншими науками і вимагають постійного розвитку.

Ключові слова: мова, поняття, тлумачна формула змісту поняття (ТФЗП), інформація.

Постановка проблеми. Едвард Сепір (1884–1939) – один із найвпливовіших лінгвістів першої половини ХХ століття, один із основоположників сучасної лінгвістичної антропології, головний стимулятор досліджень у відносинах між особистістю та культурою, зробив вагомий внесок у розвиток формальної описової лінгвістики [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз та узагальнення динаміки розвитку поняття «мова» в історичному аспекті [2, с. 160–163 та інші] в розумінні певних наукових течій [3, с. 160–163] показали певні розбіжності, а також у різних науковців, які навіть проживали в один і той самий історичний період [4, с. 209–213]. Особистісна інтерпретація Е. Сепіра може бути використана для прогнозування оптимальних шляхів розвитку цього поняття в часі та тенденцій для майбутнього, що є актуальним для розвитку не тільки мовознавства, а й інших наук.

Метою статті є аналіз і систематизація зв'язків та відношень усередині поняття для синтезу дефініції поняття «мова» в американській лінгвістиці на прикладі наукових праць Е. Сепіра.

Об'єктом дослідження є трактування сутності поняття «мова» в теоретичному та практичному аспектах.

Предметом дослідження є розуміння сутності поняття «мова».

Наукова новизна полягає у визначенні сутності поняття «мова», виявленні основних узагальнювальних ознак, специфічних характеристик і синтезу дефініції поняття для розуміння «... в її істинній сутності» [1, с. 120] за структурою тлумачної формули змісту поняття (ТФЗП) [5, с. 32–40] з дотриманням узгоджених (унормованих) вимог:

1. Опис поняття. Виявлення буття поняття, явища його сутності.

1.1. Явище:

1.1.1. **Не біологічно просте** «... навіть щодо простого виробництва звуків» [1, с. 122]. Учений заперечує визнання мови умовною системою звукових символів через специфічну фонетичну природу кожної людської мови: «... під час переходу від мови до мови вигуки розрізняються» [1, с. 29–30].

1.1.2. **Соціальне.** Продукт, створений людиною, споживаний соціумом і самою ж людиною, Е. Сепір інтерпретує як єдине культурне явище [1, с. 143], яке виявляє потреби:

1.1.2.1. Людини та соціуму. Національна єдність – розуміння соціумного етимологічного складника належності до певної нації (народності, етнічної групи) і збереження її ідеалів, культурних норм і традицій. Тому мова виступає як реалізована внутрішня форма вираження культури та засіб акумуляції знань культури – «вираз національної самосвідомості» [1, с. 245].

1.1.2.2. Між соціумами – інтернаціональна єдність. Взаємодія мов і культур різних народів взаємно їх збагачує, але кожен народ бачить світ через призму своєї мови, здійснюючи реальний зв'язок предметів і явищ дійсності, і тому мислить і діє інакше, ніж інші народи: «Будь-який культурний стереотип, одиничний акт соціальної поведінки включають комунікацію (мова!) як складову частину» [1, с. 265]. Е. Сепір визнає мову соціалізованою частиною культури [1, с. 265].

1.2. Надбання – одна з найбільш очевидних відмінностей між людиною та іншими видами:

1.2.1. Людське надбання – виділення людиною себе з навколишнього світу (самосвідомість): «... спосіб передачі думок, емоцій і бажань для забезпечення діяльності розуму за допомогою системи спеціально вироблених символів» [1, с. 31].

1.2.2. Надбання людства (образ інформації). Інтелектуалізація мовних засобів – посилення інтелектуального аспекту мови: висловлювання стають більш точними, абстрактними і здатними виражати всю складність думок і їхній взаємозв'язок, але мова ніколи не спотворює намірів помилковими асоціаціями, незважаючи на те, що «... у всіх мовах спостерігається якась довольність вибору асоціативного зв'язку» [1, с. 153].

1.3. Діяльність як відображення розумових процесів:

1.3.1. Процес пізнання дійсності та формування абстрактної, квазіреальної, ірреальної, алегоричної, категоріальної інформації для відображення психофізіологічних процесів формування і вираження думок та інших станів свідомості в структурах мозку:

1.3.1.1. Мислення – надмовний процес, який оперує образами: «... складне переплетіння асоційованих локалізацій в мозку і в нижчих ділянках нервової системи» [1, с. 32–33].

1.3.1.2. Свідомість: «... мови є, по суті, культурними сховищами великих і самодостатніх мереж психічних процесів» [1, с. 252].

1.3.1.3. Не інстинкт (притаманне тільки людині). Е. Сепір уважав, що «... змінені форми інстинктивних звуків і рухів є спільними у людини і тварини» [1, с. 154], тому мова «... викликає в повсякденній свідомості уявлення про інстинктивну основу мови, якої насправді у неї немає» [1, с. 143], і характеризує її як суто людську і не інстинктивну. Такий погляд він пояснює тим, що «мимоволі скрикнути звуки» є «... автоматичною розрядкою емоційної енергії» [1, с. 29].

1.3.1.4. Інтуїтивна. Функціонування мови належить до сфери несвідомого, а неусвідомлений характер основних мовних форм є одним із проявів примусовості та переважної несвідомості форм соціальної поведінки: «Внутрішній зміст усіх мов одне й те ж саме – інтуїтивне знання досвіду» [1, с. 193]. Під інтуїцією Е. Сепір розуміє таке знання, яке «... недоступне для свідомого оперування в термінах словесних символів» [1, с. 559].

1.4. Посередник відображення і тлумачення дійсності як тенденція акцентування активної ролі мови мислення, досвіду:

1.4.1. Між суб'єктивним образом об'єктивного світу – «... передачі думок і почуттів, які піддаються вираженню» [1, с. 223], або «значення».

1.4.2. Між минулим і теперішнім досвідом: «... безмірно древнє надбання людського роду» [1, с. 42].

1.4.3. Між світом і людиною:

1.4.3.1. Між людиною і «готовими» думками, які не копіюють характерні риси досвіду, а повідомляють, позначають або

іншим способом замінюють «безпосередній досвід» [1, с. 227], для забезпечення доступу до свідомості людини досягають комунікативно-функціональної еквівалентності і максимальної автентичності інформації.

1.4.3.2. Між людиною і людиною – «досконала символічна система» [1, с. 226] для обміну інформацією для перетворення стану дійсності в інший стан, а саме – переплетення «безпосереднього досвіду».

1.5. Феномен людської культури в комунікативних процесах (соціумний базис станів образів інформації). Е. Сепір досліджує у мові взаємодію культури та особистості, взаємозв'язки культурні, соціологічні та психофізіологічні.

За Е. Сепіром реальний світ будується на основі мовних звичок того чи іншого соціуму та розумінні процесів зміни культури. Мова передує культурі, розвиток якої не може мати місця, поки не сформувалася мова.

1.5. 1. Мова як код:

1.5.1.1. Культурний код нації, який ускладнює або повністю чи частково руйнує позитивний кореляційний відгук внаслідок того, що «... різні суспільства живуть не в одному і тому ж світі з різними навішаними на нього ярликами, а в різних світах» [1, с. 261].

1.5.1.2. Соціальний код нації: мова «... найбільш самодостатня, найбільш стійка і здатна до опору з усіх соціальних феноменів» [1, с. 184].

1.5.1.3. Духовний код нації: «... найбільш масове і найбільш всеосяжне з відомих нам мистецтв» [1, с. 194].

Приклади деяких мов змусили фахівців ХХ століття поставити питання про те, наскільки сильно мови впливають на мислення. Об'єктивний погляд на спосіб життя людей та етнолігвістичні дослідження привели Е. Сепіра до висновку про існування мовного образу, тобто мовної картини світу. Не тільки мова, але і «бачення світу» виявляються у різних народів різним. Деякі слова, що позначають у різних мовах близькі явища, не проходять інформаційно-кореляційну перевірку на наявність чого-небудь певною мірою схожого, номіналізованого раніше. До таких слів складно, а іноді неможливо знайти вектори інформаційної відповідності (далі – ВІВ) та трансформувати їх не тільки автентично, а й іноді навіть зіставно порівняти. Це також стосується слів, привнесених із семантичних базисів інших соціумів.

1.5.1.4. Соціумний код образів інформації: «колективне мистецтво вираження» [1, с. 202], за Е. Сепіром, це злодійські жаргони, дитячі таємні мови, спеціальні жестові мови [1, с. 224].

1.6. Засіб, знаряддя та інструмент процесу формування та кодування інформації (дискурсу), за допомогою яких здійснюються всі види сприйняття, формування, передачі, зберігання та використання інформації в усіх видах буття:

1.6.1. Знаряддя «... спочатку призначене для використання на рівні нижчому, ніж рівень концептуальної структури» [1, с. 36].

1.6.2. Засіб і знаряддя відображення емоційного аспекту психічного життя: «... емоції, як відомо, мають тенденцію виражатися без слів», «... не мають справжнього мовного характеру» [1, с. 54]. Е. Сепір робить висновок, що емоційний аспект «... лише вельми бідно виражений в будові мови» [1, с. 193].

1.6.3. Засіб загального методу пізнання дійсності, «готової думки» як відображення концептуального змісту: світ образів

(станів матеріальної субстанції) і значень – «інструмент вираження значення» [1, с. 42].

1.6.4. Засіб кодування, перетворення і передачі інформації – «несвідоме структурування мовної поведінки» [1, с. 604] не виключає дії механізмів свідомості, коли мова використовується на еволюційно високому рівні «концептуальної структури».

На думку Е. Сепіра, сучасні мови – недосконалі засіб, який «... рідко виступає у функції чистої системи позначень» [1, с. 228] і потребує унормування, а саме – мовного відшліфовування в суспільних нормах. Більша частина слів і фраз може «варіювати своє значення», що викликає не тільки полісемічність, але й омонімічність: «... наше мовне завдання полягає всього-на-всього у відборі й угрупованні потрібних слів, відповідних одиницям об'єктивно проведеного аналізу» [1, с. 256].

1.6.5. Знаряддя та продукт мислення. Реальний світ моделюється: «Мова не є ярликом, який остаточно накладається на вже готову думку» [1, с. 36], адже сама думка з'являється як інтерпретація її змісту, тобто знаряддя та продукт мислення розвиваються разом.

1.7. Мова як результат мислення. Е. Сепір уважав, що мова є «... лише зовнішньою межею мислення на найвищому, найбільш узагальненому рівні символічного вираження» [1, с. 36] і впливає на людську думку:

1.7.1. Тотожність і єдність. Е. Сепір визнає активну роль мови у мисленні: «... багато хто поділяє думку, ніби вони можуть думати і навіть міркувати без мови, це є всього лише ілюзією» [1, с. 37].

1.7.2. Нетотожність і єдність. Мова і мислення не становлять тотожності, утворюючи діалектичну єдність.

Е. Сепір усвідомлює їхню нетотожність: «... кордони мови і мислення в строгому сенсі не збігаються», і пояснює їхню взаємодію: «... знаряддя уможливує продукт, продукт сприяє удосконаленню знаряддя» [1, с. 38]. Немовне «дорозумове» мислення (оперування образами і встановлення неоднорідності мовного мислення у різних народів і в різні часи) дало підстави Е. Сепіру визнати, що мова «... виникла дорозумово» [1, с. 37] і «... за своєю суттю є функція дорозумова» [1, с. 36].

Е. Сепір робить висновок, що внаслідок такої взаємодії «... мова і шаблони нашої думки нерозривно між собою переплетені» [1, с. 193], але і суперечить собі: «... вони в певному сенсі становлять одне і те ж» [1, с. 193].

1.8. Динамічні системи забезпечують стабільність та існування буття:

1.8.1. Фонетична: «система фонетичних символів» [1, с. 223], але «... звуки мовлення не утворюють мови» [1, с. 41]. Загальною властивістю всіх мов є не тільки їхня фонетичність, але також «фонематичність» [1, с. 224].

1.8.2. Національних, культурних особливостей: «... використовує абсолютно однорідні засоби для позначення будь-яких об'єктів і передачі будь-яких значень, на які здатна ця культура» [1, с. 226].

1.8.3. Символічних позначень: система «символізації досвіду» [1, с. 229], яка має у своєму розпорядженні набір символів, «... що відображають культурний фон цього суспільства» [1, с. 228].

1.8.4. Символічного вираження інтуїції: «... системи спеціально вироблених символів» для забезпечення діяльності розуму, які є «... в підсвідомості носіїв мови, і реально ними не усвідомлюються» [1, с. 254].

1.8.5. Передачі інформації: «Мови для нас щось більше, ніж системи передачі думок» [1, с. 195]. Виконуючи функцію засобу «... відображення всіх можливих різновидів нашого досвіду» [1, с. 256], вони стають «... формою вираження досвіду» [1, с. 254].

1.9. Структурність. Кожна мова характеризується основними структурами (наявність у мові специфічних звуків, слів і граматичних особливостей). Ці структурні риси мови-предка є причиною подібного/схожого розвитку мов-нащадків (концепція «дрейфу») [1, с. 143].

2. Виявлення функціональної сутності поняття, явища.

«Важко з точністю встановити функції мови» [1, с. 223]. На думку Е. Сепіра, найсуттєвіші функції – це такі:

2.1. Функція соціальної комунікації – «спілкування», тобто виступає як «... досконалий засіб вираження та повідомлення» [1, с. 223]. Метою цієї функції є створення дискурсу як процесу формування інформації людською свідомістю з подальшими відображеннями і фіксацією.

2.2. Функція інформаційна полягає у класифікації, моделюванні, у зв'язуванні значень. Е. Сепір зазначав: «Світ образів і значень – нескінченний, і постійно змінюється картина об'єктивної реальності» [1, с. 54], «Бажання, прагнення, емоції є лише особистісним забарвленням <...> і мають порівняно невелике значення для інших» [1, с. 54].

2.3. Функція забезпечення людської діяльності:

2.3.1. Ментальної: в психічних станах «... не стільки значеннями, скільки явищами та специфічними відношеннями» [1, с. 35] для створення, закріплення, передачі та збереження інформації в суб'єкт-суб'єктних і/або суб'єкт-об'єктних комунікативних процесах для забезпечення аутентичних збереження та передачі інформації незалежно від часу та простору.

2.3.2. Когнітивної (забезпечує мислення, пізнання і орієнтацію у світі) для пізнання, формування і відображення у свідомості станів буття «... для вираження думок і почуттів, які піддаються передачі» [1, с. 223].

2.3.3. Створення думок:

2.3.3.1. Які «викликані цілком конкретними образами» [1, с. 36] та існують в образах і структурі мозку.

2.3.3.2. У фокусі уваги яких перебувають виключно «абстрактні значення і відносини між ними» [1, с. 36].

3. Основи і принципи існування буття поняття.

3.1. Зв'язки та відношення.

3.1.1. Мова як структура з її елементами, зв'язками цих елементів у структурах та їхні відношення:

3.1.1.1. Всередині поняття: «... за своєю внутрішньою природою є форма думки» [1, с. 41].

3.1.1.2. Поза поняттям. *Взаємодія* процесів впливу різних об'єктів один на одного, їхніх складників, їхню взаємну обумовленість, зміну стану, взаємоперехід, породження одним одного. Е. Сепір виявляє *зв'язок взаємодій і корелятивні зв'язки* систем буття на основі причинного впливу і перенесення структури причинними зв'язками.

3.1.2. Мови і культури. В бутті все взаємопов'язано, має системні відносини і причинно обумовлено. Е. Сепір не визнавав справжньої причинної залежності між культурою і мовою: «Культуру можна визначити як те, що це суспільство робить і думає. Мова ж є те, як думають» [1, с. 193]. Мова, як культурний продукт, «... першою досягла високих форм розвитку, і властиве їй вдосконалення є обов'язковою передумовою роз-

витку культури в загалом» [1, с. 223]. Після подальших досліджень він доходить висновку: «... швидке ускладнення культури з необхідністю веде до відповідних, хоча і не настільки швидких, змін мовних форми і змісту» [1, с. 283].

Е. Сепір уважав мовознавство плідною можливістю наукового вивчення суспільства: «Важливість мови загалом для визначення, вираження і передачі культури не підлягає сумніву» [1, с. 242].

3.1.3. Семантичного базису і культури:

3.1.3.1. Повнота та однозначність: «Мова у своїй лексиці більш-менш точно відображає культуру» [1, с. 194], характеризує необхідну достатність (або недостатність) базису в усіх видах життєдіяльності людини та соціуму.

3.1.3.2. Лінгвокультурологія вивчає явища, пов'язані з мовною ментальністю, національно-культурні специфічні правила: якби опинився «... в нашому розпорядженні такий повний тезаурус мови будь-якого племені, ми могли б скласти для себе досить точне уявлення про фізичне середовище та основні особливості культури людей, що говорять цією мовою» [1, с. 272].

3.1.4. Взаємодія та взаємозв'язки:

3.1.4.1. Мови і мислення. У свідомості людини загальнолюдськими є принципи відображення дійсності, закони формування понять на основі узагальнення ознак явищ і категоризації, закони оперування сформованими поняттями, принципи зберігання й обробки інформації і т.ін. Е. Сепір виділяє поряд із розумовим особливий мовний зміст: «З погляду мови мислення може бути визначено як найвищий прихований або потенційний зміст мовлення» [1, с. 36].

3.1.4.2. Мови і культурно-історичного досвіду. Е. Сепір робить висновок про процес взаємовпливу: «... історія мови та історія культури розвиваються паралельно» [1, с. 194], започаткувавши основи етнолінгвістики.

3.1.5. Зв'язок і подібність з іншими науками:

3.1.5.1. З математикою: «Перехід від однієї мови до іншої психологічно подібний до переходу від однієї геометричної системи відліку до іншої» [1, с. 252].

3.1.5.2. З філософією: «... дослідження мови може також виявитися досить цікавим і несподівано корисним для філософії» [1, с. 255].

4. Закони й закономірності в понятті. Необхідність як потрібність, коли одне буття потребує існування і розвитку іншого для свого існування та розвитку.

4.1. Постійний розвиток у просторі: «Мови перебувають у безперервному процесі зміни» [1, с. 136], темп різний залежно від обставин [1, с. 157]:

4.4.1. Розвиток мови – боротьба двох протилежних тенденцій: збереження і стабілізація наявної системи, з одного боку, та її адаптація, перетворення, вдосконалення – з іншого.

Е. Сепір вважає мову «досконалим засобом вираження та повідомлення» [1, с. 223], але і пропонує можливі, на його думку, процеси унормування мов («правильна та абсолютна») для створення аутентичної інформації:

4.4.2. Створення і використання «правильної» мови, але Е. Сепір невпевнений у існуванні такої мови: «... і в цьому випадку виникають серйозні сумніви, що ідеал чистих позначень узагалі застосуємо до мови» [1, с. 228].

4.4.3. Можливість створення невідомої, абсолютної мови [наукового світу]: «Вона прагне бути такою тільки в науковій мові» [1, с. 228].

5. Закони нормування мови як необхідна єдність і сталість. Проблеми вдосконалення кодування інформації виникають і їхні складності тільки збільшуються в процесі розвитку поняття:

5.1. Система норм (констант) – об'єктивна доцільність як засіб аутентичних сприйняття, кодування і передачі певного обсягу інформації, які потребують нормування: «Новий культурний досвід часто робить необхідним розширення ресурсів мови» [1, с. 226].

5.2. Стан однозначності семантичних (сміслових) елементів під час їх використання в синтагматичних лінгвістичних конструкціях, у комунікативних, розумових та інших процесах діяльності людини для «власне денотативних цілей» [1, с. 215].

5. 3. Створення нормованих мов:

5.3.1. Некоректності лінгвістики. Виявлення та запобігання помилкам у розумінні сутності поняття: «Лінгвіст ніколи не повинен припускати помилки ототожнення мови з її словником» [1, с. 194].

5.3.2. Можливість створення єдиної і використання усім цивілізованим світом «мови міжнародної комунікації», і це «... вбачається фактично неминучим» [1, с. 215]. На думку Е. Сепіра, це можуть бути англійська або есперанто.

5.2. Необхідність визначення протилежностей усередині поняття, які характеризують процес розвитку:

5.2.1. Взаємодія різних, протилежних сторін: «Мова у своїй лексиці більш-менш точно відображає культуру» [1, с. 194]. Е. Сепір не дотримувався погляду про існування «... справжньої причинної залежності між культурою і мовою» [1, с. 193], але вважав «... розвиток мови і розвиток культури непорівнянними, взаємно непов'язаними процесами» [1, с. 193].

5.2.2. Взаємодія властивостей і тенденцій, які є у внутрішній єдності під час виникнення буття: «Я не стверджую тим самим, що на певному етапі розвитку мова і культура виявляються зовсім не пов'язаними один з одним» [1, с. 283].

Висновки. За результатами проведеного дослідження представлено зв'язки та відношення всередині поняття в узагальненій формі із спільним елементом усередині та синтезовано визначення поняття «мова».

Мова – не інстинкт, а надбання людства для виділення себе з навколишнього світу; **результат** створення, формування інформації для відображення психофізіологічних і розумових процесів, **для задоволення потреб** людини та соціуму, між соціумами; **посередник** для перетворення стану дійсності в інший стан; **феномен людської культури і соціумний код образів інформації** з національними, культурними, соціальними, духовними, гармонійними особливостями; **діяльність** для забезпечення пізнання дійсності та формування абстрактної, квазіреальної, ірреальної, алегоричної, категоріальної інформації; **засіб, інструмент і знаряддя дискурсу та продукт мислення,** який утворює **символічні та динамічні системи; недосконалий засіб аутентичного кодування та трансляції інформації,** який потребує дослідження та унормування («правильна», абсолютна, єдина мови); функціональними сутностями є «моделювання», «сміслоутворювання», «спілкування» для забезпечення стабільності та існування буття і забезпечення людської ментальної діяльності; потребує зв'язку з іншими науками і вимагає постійного розвитку.

Перспектива подальших пошуків. Надалі необхідно провести дослідження розвитку поняття «мова» для детального з'ясування розвитку сутності поняття в історичному аспекті.

Література:

1. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии / пер. с англ. А.Е. Кибрика. Москва : Издательская группа «Прогресс», «Универс», 1993. 656 с.
2. Солдатова Л.П. Сутність та історія розвитку змістового наповнення поняття «мова» в епоху Просвітництва. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : «Філологія»*. Одеса, 2017. № 29. Т. 1. С. 160–163.
3. Soldatova L.P. The concept “language” evolution in American linguistic tradition. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : «Філологія»*. Одеса, 2017. № 28. С. 160–163.
4. Солдатова Л.П. Историчний розвиток поняття «мова» (кінець XVIII – перша половина XIX ст.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : «Філологія»*. Одеса, 2018. № 32. Т. 1. С. 209–213.
5. Солдатова Л.П. Поняття «дискурсу»: проблеми визначення. Мовні і концептуальні картини світу : зб. наук. пр. Вип. 46. Ч. 4. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 429 с. С. 32–40.

Soldatova L. The essence of the concept “language” in Edward Sapir’s research

Summary. The scientific research deals with the question of linguistic terminology. The main aspects and personal understanding of the concept “language” essence in the studies of Edward Sapir (American linguist and ethnologist) in theoretical and practical aspects were analyzed and summarizes in the article.

The scientific prognostication of optimal ways of the concept developing in time and trends for the future is necessary.

The structural positions of the explanatory formula of notion content (EFCC) with compliance of the normalized requirements to define main elements of the characteristic structure of the concept “language” are taken as a basis.

The connections and relationships inside the concept as a system and structure with their common element inside were shown in a generalized form according to the results of the study.

The analysis and systematization of connections and relationships inside the concept were done according to the structure of the EFNC.

The detailed description of the concept for identifying its objective reality, the phenomenon of its essence, identifying the functional essence of the concept, basics and principles of objective reality existence, identifying of laws and patterns in the concept has been done.

Achieved results of the study guarantee the existence of the concept, the phenomena of its essence, the identification of the functional essence, the basics and principles of existence, the laws and regularities in the concept have been determined.

They ensure the existence and development of connections with other fields of science for their existence and development.

The laws of language normalization and the improvement of information coding are necessary for unity and sustainability. Contradictions inside the concept characterize the process of its development.

According to the results of the research the connections and relations inside the concept were summarized in a generalized form with a common element inside. The definition of the concept “language” has been synthesized.

The concept “Language” is not an instinct but it is the mankind’s heritage to separation itself from the surrounding world; the result of creation, formation of information for reflection of psychophysiological and mental processes for satisfaction of the human and society needs and between societies; the mediator for the transformation of the state of reality into another state; the phenomenon of human culture and the socium code of images of information with national, cultural, social, spiritual, harmonious features; the activity for guaranteeing of reality cognition and formation of abstract, quasireal, surreal, allegorical, categorical information; the means, the tool and the instrument of discourse and the product of thinking that forms symbolic and dynamic systems; imperfect means of authentic coding and transmission of information that requires research and normalization (“correct”, absolute, sole language).

Functional essences of the concept “language”: “modeling”, “meaning-making”, “communication” for guaranteeing of stability and existence of objective reality and guaranteeing of human mental activity. Functional essences of the concept “language” need to be closely connected with other sciences and require constant development.

Key words: language, concept, explanatory formula of notion content (EFCC).